KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 18e januari 1965 door de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden inzake benoeming tot kleuteronderwijzeres, onderwijzer en hoofdonderwijzer in het Rijksonderwijs, heeft de 22e januari 1965 het volgend advies gegeven :

ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de l'Education nationale et de la Culture, le 18 janvier 1965, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal fixant les conditions de nomination aux fonctions d'institutrice gardienne, d'instituteur et d'instituteur en chef dans l'enseignement de l'Etat , a donné le 22 janvier 1965 l'avis suivant :

ALGEMENE OPMERKING.

Ter uitvoering van de wet van 22 juni 1964 betreffende het statuut der personeelsleden van het Rijksonderwijs stelt het ontworpen koninklijk besluit de benoemingsvoorwaarden vast voor de kleuteronderwijzeres, onderwijzer en schoolhoofd in het Rijksonderwijs.

Deze bevoegdheid om het statuut van de personeelsleden der Rijksinrichtingen voor kleuter- en lager onderwijs vast te stellen, werd door de artikelen 1 en 4 van voornoemde wet aan de Koning toegekend. Daarenboven mag de Koning in de besluiten die hij vaststelt ter uitvoering van die wet, bepaalde wettelijke bepalingen opheffen naar mate van hun vervanging door reglementaire bepalingen (artikel 9 van zelfde wet).

Nu het ontwerp-besluit de benoemingsvoorwaarden voor het onderwijzend personeel in de Rijksinrichtingen voor kleuter- en lager onderwijs vaststelt en anderzijds alle wettelijke bepalingen betreffende de benoeming tot het ambt van kleuteronderwijzeres, onderwijzer en schoolhoofd, ongeacht de inrichtende macht van de scholen, opheft, worden de regelen betreffende de benoeming en de bevordering in het kleuter- en lager onderwijs niet langer bepaald door de wetgever, maar voortaan enkel en alleen door het hoofd van de uitvoerende macht.

De ontworpen regeling heeft anderzijds ook tot gevolg dat de plaatselijke overheden voortaan volledig hun vrijheid hernemen voor het vaststellen van de voorwaarden inzake benoeming tot kleuteronderwijzeres, onderwijzer en schoolhoofd.

.../...

Men verlieze hier echter niet uit het oog dat de schooloverheden van provincies en gemeenten - en dit geldt ook voor de vrije scholen -, willen zij aanspraak maken op een weddetoelage gelijk aan de wedde die voor dezelfde functie in het onderwijs van de Staat wordt uitbetaald, gehouden zijn van hun personeel de bevoegdheidsbewijzen te eisen die in het ontwerp-besluit zijn voorgeschreven voor het onderwijzend Rijkspersoneel (artikelen 28 en 29 van de wet van 29 mei 1959).

De ontworpen regeling regelt derhalve niet alleen de benoeming in de Rijksinrichtingen voor kleuter- en lager onderwijs, maar ook, zij het onrechtstreeks via de wettelijke regeling van de subsidiëring, de voorwaarden inzake benoeming in door de Staat gesubsidieerde inrichtingen van dezelfde graden.

\+

\+ \+

BIJZONDERE OPMERKINGEN.

Opschrift.

Het ontwerp heeft geen opschrift; aanbevolen wordt :

"Koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden inzake benoeming tot kleuteronderwijzeres, onderwijzer en hoofdonderwijzer in het Rijksonderwijs".

.../...

Aanhef.

Rechtsgrond voor het ontworpen besluit zijn de artikelen 1, 4 en 9 van voornoemde wet, zoals hierboven werd uiteengezet.

Op de uitzonderlijke macht van de Koning wettelijke bepalingen op te heffen, zou in de aanhef moeten worden gewezen .

Men vervange derhalve het eerste lid door de volgende tweede leden :

"Gelet op de wet van 22 juni 1964 betreffende het statuut der personeelsleden van het Rijksonderwijs, inzonderheid op de artikelen 1 en 4;

Gelet op artikel 9 van voormelde wet dat de Koning machtigt de aldaar vermelde wettelijke bepalingen op te heffen naar mate van hun vervanging door reglementaire bepalingen;".

Artikelen.

Artikel 1.

Voor artikel 1 wordt de volgende lezing aanbevolen :

"Artikel 1.-

In het kleuteronderwijs van de Staat mag niemand tot onderwijzeres of hoofdonderwijzeres worden benoemd zonder in het bezit te zijn van het diploma van kleuteronderwijzeres".

.../...

Artikel 2.

Bij de opsomming van verschillende afdelingen van middelbaar normaalonderwijs, werd geen rekening gehouden met het feit dat bepaalde afdelingen enkel in de Nederlandstalige normaalscholen zijn ingericht.

De hiernavolgende tekst voorziet in die leemte :

"Artikel 2.-

In het lager onderwijs van de Staat mag niemand tot onderwijzer of hoofdonderwijzer worden benoemd, zonder in het bezit te zijn van de akte van onderwijzer of van het diploma van geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs van één der volgende afdelingen :

a. Nederlands taalstelsel :
moedertaal-geschiedenis, moderne talen, wiskunde-fysica, wetenschappen-aardrijkskunde, wiskunde-economische wetenschappen , Nederlands-Engels, Frans-geschiedenis ;

b. Frans taalstelsel :
moedertaal-geschiedenis , moderne talen , wiskunde-fysica , wetenschappen-aardrijkskunde , wiskunde-economische wetenschappen".

Artikel 3.

In het lager onderwijs kunnen worden benoemd, kleuteronderwijzeressen die het vereiste diploma bezitten op voorwaarde dat zij een bepaald aantal "in aanmerking komende dagen dienst tellen, gepresteerd in een klas voor lager onderwijs".

.../...

Zoals de tekst is gesteld, kan niet met zekerheid worden bepaald, wat werkelijk bedoeld wordt met de uitdrukking "in aanmerking komende dagen dienst". De bepaling zou duidelijker moeten worden gesteld om alle betwisting te voorkomen.

Wat meer in het bijzonder het secundo van dit artikel betreft, moet worden opgemerkt dat de diplomaeis niet uitdrukkelijk is gesteld. Dit wordt verholpen door de volgende tekst :

"2° de kleuteronderwijzeressen die hun diploma niet hebben behaald onder de in het 1° bepaalde voorwaarden, voor zover ...".

Artikel 4.

Het verschil tussen een benoeming en een aanstelling, wordt door net ontwerp-besluit niet bepaald. Wellicht gaat het hier om een tijdelijke maatregel. Daarom verdient het aanbeveling,te wijzen op het tijdelijk karakter van de aanstelling.

Ook vervange men het woord "houdster" door "houder".

Artikel 6.

Wetten worden steeds in hun chronologische orde aangehaald. Anderzijds werd uit het oog verloren dat artikel 3 van de wetten op het middelbaar onderwijs door de wet van 10 april 1958 werd gewijzigd.

.../...

Artikel 6 wordt derhalve best als volgt gelezen :

"Artikel 6.-

Opgeheven worden :

1° artikel 10, eerste lid, 6°, van de wetten op het normaalonderwijs, gecoördineerd op 30 april 1957 ;

2° artikel 3, § 5, van de wetten op het middelbaar onderwijs, gecoördineerd op 30 april 1957, gewijzigd door de wet van 10 april 1958 ;

3° artikel 29 van de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957".

Artikel 7.

De terugwerking die deze bepaling aan het ontwerp-besluit geeft, is alleen te verantwoorden in de mate dat hierdoor geen rechten worden geschonden.

Aan de hand van de inlichtingen waarover hij beschikt, kan de Raad van State niet uitmaken of door deze bepaling geen rechtstoestanden zullen worden geschonden. Daarom moet hij voorbehoud maken bij deze bepaling.

+

+ +

.../...

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat ingevolge artikel 6, 2°, van het ontworpen besluit, artikel 3, § 5, van de wetten op het middelbaar onderwijs niet langer de voorwaarden inzake benoeming tot kleuteronderwijzeres, onderwijzer en hoofdonderwijzer zal aangeven. Artikel 3 van het koninklijk besluit van 7 april 1964 betreffende de benoemingsvoorwaarden tot sommige ambten in het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar en normaalonderwijs van de Staat, verwijst echter naar de bepalingen van artikel 3, § 5, van de wetten op het middelbaar onderwijs. Het is derhalve aangewezen, de bepaling van artikel 3 van dit besluit te herzien.

OBSERVATION GENERALE.

En exécution de la loi du 22 juin 1964 relative au statut des membres du personnel de l'enseignement de l'Etat, l'arrêté royal en projet détermine les conditions de nomination des institutrices gardiennes, des instituteurs et des chefs d'école de l'enseignement de l'Etat.

Les articles 1er et 4 de cette loi ont attribué le pouvoir de fixer le statut des membres du personnel des établissements d'enseignement gardien et primaire de l'Etat au Roi, lequel, en outre, a été habilité à abroger , dans les arrêtés qu'il prend pour l'exécution de la loi, certaines dispositions légales au fur et à mesure de leur remplacement par des dispositions réglementaires (article 9).

Le projet fixant, d'une part, les conditions de nomination du personnel enseignant des établissements d'enseignement gardien et primaire de l'Etat et abrogeant, d'autre part, les dispositions légales relatives à la nomination aux fonctions d'institutrice gardienne, d'instituteur et de chef d'école, quel que soit le pouvoir organisateur des écoles, la nomination et l'avancement dans l'enseignement gardien et primaire cessent de relever de la compétence du législateur pour ressortir dorénavant du seul domaine du chef de l'Exécutif.

Dans la nouvelle réglementation, les autorités locales retrouvent toute latitude pour fixer les conditions de nomination des institutrices gardiennes, des instituteurs et des chefs d'école.

.../...

Il importe cependant de ne pas perdre de vue que, pour pouvoir prétendre à une subvention-traitement égale au traitement accordé pour des fonctions identiques dans l'enseignement de l'Etat, les autorités scolaires des provinces et communes - et cela vaut aussi pour les écoles libres - seront tenues d'exiger des membres de leur personnel les titres de capacité que l'arrêté en projet prévoit pour le personnel enseignant de l'Etat (articles 28 et 29 de la loi du 29 mai 1959).

Ainsi le projet ne fixe pas seulement les règles régissant les nominations dans les établissements d'enseignement gardien et primaire de l'Etat mais aussi, de manière indirecte, à travers le régime légal des subventions, les conditions qui gouvernent les nominations dans les établissements du même degré subventionnés par l'Etat .

\+

\+ +

OBSERVATIONS PARTICULIERES.

Intitulé.

Le projet est dépourvu d'intitulé. Le texte suivant est proposé :

"Arrêté royal fixant les conditions de nomination aux fonctions d'institutrice gardienne, d'instituteur et d'instituteur en chef dans l'enseignement de l'Etat".

.../...

Préambule.

Comme il a été dit, le fondement légal du projet réside dans les articles 1er, 4 et 9 de la loi du 22 juin 1964 précitée.

En raison du caractère exceptionnel de l'attribution au Roi du pouvoir d'abroger des dispositions légales, un rappel de ce pouvoir spécial dans le préambule paraît s'indiquer.

L'alinéa 1er devrait, dès lors, être remplacé par les deux alinéas suivants :

"Vu la loi du 22 juin 1964 relative au statut des membres du personnel de l'enseignement de l'Etat, notamment les articles 1er et 4;

Vu l'article 9 de la loi précitée, habilitant le Roi à abroger, au fur et à mesure de leur remplacement par des dispositions réglementaires, les dispositions légales que cet article énumère;" .

Dispositif.

Article 1er.

La rédaction suivante est proposée pour cet article :

"Article 1er.-

Nul ne peut être nommé, dans l'enseignement gardien de l'Etat, aux fonctions d'institutrice ou d'institutrice en chef , sans être en possession du diplôme d'institutrice gardienne".

.../...

Article 2.

Dans l'énumération de diverses sections de l'enseignement normal moyen, il a été perdu de vue que certaines sections sont propres aux écoles normales d'expression néerlandaise.

Cette lacune serait comblée si l'article était rédigé ainsi qu'il suit :

"Article 2.-

Nul ne peut être nommé dans l'enseignement primaire de l'Etat aux fonctions d'instituteur ou d'instituteur en chef, s'il n'est en possession du diplôme d'instituteur ou du diplôme d'agrégé de l'enseignement secondaire inférieur d'une des sections suivantes :

a. régime linguistique néerlandais :
langue maternelle - histoire, langues modernes, mathématiques -physique, sciences - géographie, mathématiques-sciences économiques, néerlandais-anglais, français-histoire;

b. régime linguistique français :
langue maternelle-histoire, langues modernes, mathématiques-physique, sciences-géographie, mathématiques-sciences économiques".

.../...

Article 3.

En vertu de cet article, les institutrices gardiennes qui possèdent le diplôme requis, peuvent être nommées dans l'enseignement primaire, à condition qu'elles comptent un nombre déterminé "de jours de services admissibles prestés dans une classe d'enseignement primaire".

Tel que le texte est conçu, il est impossible de dégager le sens exact de l'expression "jours de services admissibles". Pour éviter que cette dernière ne soit une source de contestations, il est recommandé de rédiger la disposition en termes plus précis.

Au sujet plus particulièrement du 2° de cet article, il y a lieu d'observer que la condition de diplôme n'y est pas clairement exprimée. Le texte proposé ci-après remédie à cet état de choses :

"2° les institutrices gardiennes qui n'ont pas obtenu leur diplôme dans les conditions prévues au 1°, pour autant ... ".

Article 4.

L'arrêté en projet ne précise pas en quoi la désignation se distingue de la nomination. Sans doute, la désignation se caractérise-t-elle par sa nature de mesure temporaire. Le texte devrait le faire ressortir.

De plus, dans la version néerlandaise, il convient de remplacer le mot "houdster" par "houder".

.../...

Article 6.

Il est d'usage d'énumérer les lois dans l'ordre chronologique. En outre, l'article 3 des lois sur l'enseignement moyen a été modifié par la loi du 10 avril 1958.

L'article 6 devrait, dès lors, être rédigé ainsi qu'il suit :

"Article 6.-

Sont abrogés :

1° l'article 10, alinéa 1er, 6°, des lois sur l'enseignement normal, coordonnées le 30 avril 1957;

2° l'article 3, § 5, des lois sur l'enseignement moyen, coordonnées le 30 avril 1957, modifié par la loi du 10 avril 1958;

3° l'article 29 des lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957".

Article 7.

L'effet rétroactif que cette disposition attache au projet n'est justifié que dans la mesure où il ne porte aucune atteinte à des droits acquis.

Les renseignements dont il dispose ne lui permettant pas de déterminer si tel est effectivement le cas, le Conseil d'Etat doit formuler une réserve à ce propos.

+

+ +

.../...

Enfin, l'article 6, 2°, de l'arrêté en projet prévoyant l'abrogation de l'article 3, § 5, des lois sur l'enseignement moyen, ce n'est plus cet article qui, désormais, fixera les conditions de nomination des institutrices, instituteurs et instituteurs en chef. Or, une référence y est faite dans l'article 3 de l'arrêté royal du 7 avril 1964 relatif aux conditions de nomination à certains emplois dans l'enseignement gardien, primaire, moyen et normal de l'Etat. Une revision de cette dernière disposition s'impose par voie de conséquence.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F.LEPAGE, staatsraad, voorzitter,
H.BUCH, staatsraden,
P.VERMEULEN,
G.VAN HECKE, bijzitters van de afdeling wetgeving,
J.DE MEYER, assessoren de la section de législation,

Mevrouw : J.DE KOSTER, adjunct-griffier,

La chambre était composée de

Messieurs : conseiller d'Etat, président,
conseillers d'Etat,
assesseurs de la section de législation,
Madame : greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.H.BUCH.

Het verslag werd uitgebracht door de H.A.VANDER STICHELE, substituut.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.H.BUCH.

Le rapport a été présenté par M.A.VANDER STICHELE, substitut.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J.DE KOSTER.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F.LEPAGE.